

EDUARD BREIER – AUTOR PRVE PJESME O LUDBREGU

Eudard Breier je ime koje se rijetko spominje u povijestima hrvatske književnosti, osim kao ime jednoga od vrijednih urednika ili suradnika njemačkih časopisa koji su cirkulirali u Hrvatskoj četrdesetih godina 19. stoljeća. Za njega se čak ne može sa sigurnošću ni tvrditi da je rođen u Ludbregu, ali se iz njegovih pjesama i priča može zaključiti da je rano djetinjstvo u Ludbregu proveo. Ipak se zna da je rođen 4. studenog 1811. godine, kako on sam tvrdi u Ludbregu. Školovao se u Varaždinu, najprije u osnovnoj školi, a potom i na Gimnaziji. U Zagrebu je završio filozofiju, potom se upisuje na studij medicine u Pragu, ali ga zbog neimaštine ne završava te se prebacuje na vojnu karijeru te je službovao diljem austrijske monarhije. Godine 1845. napušta vojsku i život provodi uglavnom pišući. Životni je vijek skončao u mjestu Kiovice, u Moravskoj 3. lipnja 1886. godine.

U austrijskoj je književnosti ostavio znatnog traga, objavivši cijeli niz popularnih romana povezanih uglavnom s austrijskom poviješću, snažnog nacionalnog naboja te se odlično uklapa u romantičarsku poetiku toga vremena. U hrvatsku se književnost može smjestiti svojim ranijim radovima, dakle onima s kraja tridesetih i početka četrdesetih godina kada objavljuje cijeli niz pjesama, priča i putopisa u njemačkim časopisima *Croatia* i *Der Pilger* na njemačkom jeziku. Nijedan od njegovih objavljenih tekstova nije na hrvatskom jeziku. O Ludbregu je objavio zbirku priča "Ludbreg und seine Sagen" te pjesme u kojima je u romantičarskoj maniri (nešto prije nego li je taj proces zahvatio hrvatsku književnost na hrvatskom jeziku) opjevao rodni Ludbreg i njegove vinograde. (Pjesme *Die Weinlese*, *Ein Liederkrantz* i *Der Ludbreg*)

U ovome uvodnom radu o Eduardu Breieru, kojega će slijediti opširnija studija, donosim prijevod jedne njegove pjesme posvećene Ludbregu. To bi ujedno bio jedan od najstarijih, ako ne i najstarijih sačuvanih primjera pisanja pjesama posvećenih Ludbregu. Dakle, uvjetno ovu pjesmu možemo nazvati prvom autorskom pjesmom o Ludbregu jer u tzv. Ludbreško – bukovečkoj pjesmarici nema nijedne koja izrijekom govori o Ludbregu.

Ludbreg

Ludbreg im Kroatenlande,
an der Bednja üppigem Strande,
von Gebirgen rings umgrenzt;
sei gegrüset! – Ewig glänzt
srahlt dein Ram' in meinem Herzen,
denn du gabst mir Wonn' und Schmerzen.

Meiner Kindheit feste Freuden
Meine ersten Liebe Leiden
teilt ich brüderlich mit dir;
dennoch raubst du grausam mir
was mein Teuerstes auf Erden,
was mir nie ersetzt kann werden.

Und ich denke in der Ferne
dein, und wünschte mir so gern
einmal nur die Tage noch
die ich schon gelebet; doch
das Vergang'ne fahrt nicht wieder
schwebe bess're Zukunft nieder.

Eduard Breier

U zemlji hrvatskoj budi pozdravljen,
Ludbreg moj dragi,
Na obali Bednje raskošne
brežuljcima okružen,
u srcu mome vječno sjajiš
jer ti si mi podario užitak i bol.

Mog djetinjstva radosti
i prve boli ljubavne
bratski sam dijelio s tobom.
Al' ti mi okrutno ipak otimaš
na svijetu za me najskupocjenije
nadoknaditi što mi se ne može.

I u tuđini mislim rado na te
i želim da mi se barem
još jednom dani vrata
koje sam u tebi proživio.
No prošlost se ne vraća.
Da budućnosti boljoj bar nadati se
mogu!

Prevela: Franciska Horvat